REA ile tersine mühendislik: kurulum, Türkiye'de yasal sınır ve şirketler için 4 doğru kullanım

Videoda anlattığım her şeyin kısa ve kaynaklı hali. **Bu bir hukuki tavsiye değildir;** sınırı görmen için hazırladım. Ciddi bir iş yapacaksan bir avukata danış. Bilgiler 14 Kasım 2026'da resmi kaynaklardan kontrol edildi.

REA nedir, ne yapar?

GITHUB.COM/MORLUTO/REA · MIT LİSANSI

- **Kendi başına bir uygulama değil,** yapay zeka ajanına bağlanan bir araç: Claude Code, Codex, Cursor, Gemini CLI ve Grok Build ile çalışıyor.
- Ajan soruyu REA'ya iletiyor; REA yıllardır kullanılan tersine mühendislik araçlarını devreye sokuyor: **Ghidra** (ABD Ulusal Güvenlik Ajansı, 2019'da açıldı), **Hopper**, **IDA** (ilk sürüm 1991), ayrıca JADX, Rizin, Apktool gibi araçlar.
- Sana üç şey dönüyor:

1 · Sade anlatım
Uygulamanın ne yaptığı. Gerçek kod değil, mantığın özeti.

2 · Kanıt
Bu sonuca neye bakarak vardığı.

3 · Bilinmeyenler
Nerede emin olmadığı.

- Analiz senin bilgisayarında çalışıyor. **Ama dikkat:** bağladığın ajan (Claude Code, Codex vb.) sonuçları kendi modeline gönderir. Gizli bir kodu incelerken şirketinin veri politikasına bak.

Kurulum

YALNIZ RESMİ ADRES

1. Ajanın kurulu olsun (örneğin Claude Code).
2. Terminalde tek komut:

```
npx rea-agents setup
```

3. Hangi arka uç aracın gerektiğini README'deki kurulum bölümünden kontrol et. Resmi Türkçe çeviri: **docs/readme/README_tr.md**
4. **İlk denemeyi kendi yazdığın bir uygulamayla yap.** Apple veya Adobe uygulaması lisans sözleşmesine takılabilir.

Sahte kopyalara dikkat

- Ekim 2026'da **rea-tools/rea** adlı sahte depo, içinde virüs olan bir Windows dosyası (rea-x64.7z) dağıttı: **172 indirme**, Defender tespiti Trojan:Win32/Wacatac.B!ml (issue #2424).
- Resmi kaynaklar: **github.com/morluto/rea**, **rea.tools**, npm paketi **rea-agents**.
- Benzer depo adı ya da kopyalanmış açıklama resmi olduğunu göstermez. Sıkıştırılmış .exe/.7z indirmeni isteyen depo şüphelidir.

🇹🇷 Türkiye'de yasal sınır nerede?

FSEK · TTK · LİSANS

DURUM	NE DİYOR?
Serbest	**Fikir korunmaz:** bir programın arkasındaki düşünce ve ilkeler eser sayılmaz (FSEK m.2 son fıkra). **Gözlem serbest:** yasal yoldan edindiğin programı çalıştırırken nasıl işlediğini gözlemlemek, incelemek, denemek (FSEK m.38/5).
Dar alan	**Kodu çözmek** yalnız kendi yazdığın bağımsız bir programın o programla birlikte çalışması için gereken bilgiyi almak amacıyla ve gereken kısımla sınırlı olarak serbest (FSEK m.38/6).
Yasak	Bu yolla elde edilen bilgiyle **esastan benzer bir program** geliştirmek ya da satmak (FSEK m.38/7).
Ceza	FSEK m.71: **1 yıldan 5 yıla kadar hapis veya adli para cezası** (şikayete bağlı). Hukuki tarafta hak sahibi rayiç lisans bedelinin **3 katına kadar** tazminat isteyebilir (FSEK m.68).
Haksız rekabet	Başkasının iş ürününü kendi emeği olmadan teknik yollarla çoğaltıp kullanmak haksız rekabettir (TTK m.55/1-c-3).
Lisans	Apple macOS lisans sözleşmesi (madde 2.N) ve Adobe Genel Kullanım Şartları (madde 17), yasanın izin verdiği durumlar dışında tersine mühendisliği yasaklıyor.

Şirketler için 4 doğru kullanım

ÖNCE BU SORULARI SOR

1. **Kendi eski yazılımını anlamak.** Yıllar önce yazılmış, kodu kaybolmuş, yazan kişi ayrılmış iç uygulamalar.
   Önce sor: Sözleşmeye göre yazılımın hakları bizde mi, onu yazan firmada mı?
2. **Entegrasyon.** Kullandığın bir programı kendi sistemine bağlaman gerekiyor ve elinde belge yok.
   Önce sor: Amaç yalnız iki sistemi konuşturmak mı? Sadece gereken kısmı mı inceliyorum? Notlarımı tutuyor muyum?
3. **Güvenlik.** İndirdiğin bir uygulamanın arka planda ne yaptığını, nereye bağlandığını incelemek.
   Önce sor: Şirketimin bilgi işlem ve güvenlik ekibi bundan haberdar mı?
4. **Rakip araştırma, doğru şekilde.** Rakibin nasıl bir kullanıcı deneyimi sunduğunu incelemek, fikir almak serbest.
   Kırmızı çizgi: kodunu ya da tasarımını birebir kopyalayıp satmak.

Kopyalanamayan 4 şey

İŞİNİ BUNLARIN ÜZERİNE KUR

- **Veri:** müşterilerin, geçmiş işlerin, sahadan topladığın bilgi.
- **Müşteri ilişkisi:** uygulama kopyalanır, güven kopyalanmaz.
- **Sektör bilgisi:** bir lojistik firmasının, kliniğin, fabrikanın gerçekte nasıl çalıştığı.
- **Hizmet:** kurulum, eğitim, destek.

? Kendine sor: **Biri yazılımımı bir hafta sonunda kopyalasa, müşterim neden yine bende kalır?**

Dürüst notlar

- Videodaki test bir geliştiricinin testi, benim değil. REA hız ve benzerlik kazandırdı ama araçsız ajan da yakın bir sonuca vardı.
- "Biri bütün Photoshop'u REA ile yeniden yaptı" iddiası yanlış: o klonlar REA ile değil, Claude ile "temiz oda" yöntemiyle yazıldı (PetaPixel, 07.10.2026).
- FSEK'te, sözleşmeyle gözlem ve birlikte çalışabilirlik istisnasını yasaklayan maddeyi geçersiz sayan açık bir hüküm yok. Yani lisans yasakları Türkiye'de daha belirsiz.

Videodaki rakamlar ve kaynakları

SIRAYLA

- **REA:** 14.04.2026'da açıldı; 4 Ekim'de 1.513, 7 Ekim'de 9.294, 14 Ekim'de 206.409 yıldız (Wayback kayıtları); 14.11.2026'da 457.478 yıldız (GitHub). Matthew Berman, 08.10.2026: "Software is done" (X).
- **Eski araçlar:** Ghidra, NSA tarafından 05.03.2019'da açıldı (GitHub). IDA'nın ilk sürümü Mayıs 1991 (Hex-Rays, 20.05.2021).
- **App Store:** 2026'nın ilk yarısında yaklaşık 560.000 yeni uygulama; 2025'in tamamı yaklaşık 600.000; indirmeler yalnız %2 arttı. Sensor Tower verisi, 9to5Mac, 20.07.2026.
- **Borsa:** Anthropic, 30.01.2026'da Claude Cowork için hukuk, finans, satış gibi alanlarda eklentiler çıkardı (Claude blog). Reuters: 28 Ocak ile 5 Şubat arasında yazılım şirketleri yaklaşık 830 milyar dolar piyasa değeri kaybetti (Reuters kopyası).
- **Örnekler:** ChatGPT Atlas, 21.10.2025 (PBS). Claude Design, 17.04.2026; Figma hissesi aynı gün sert düştü (Anthropic, Gizmodo). Claude Code ekran görüntüsünden arayüz kodu yazabiliyor (resmi belge).
- **Türkiye:** TÜBİSAD 2025 raporu: yazılım pazarı 761 milyar TL, %124 büyüme (TÜBİSAD).
- **Hukuk:** FSEK m.2, 38, 68, 71 · TTK m.55 · Apple macOS Tahoe SLA 2.N · Adobe Genel Kullanım Şartları 17 · REA DISCLAIMER: yasal araştırma, eğitim, birlikte çalışabilirlik, sahip olunan ya da incelemeye yetkili olunan yazılım.

Ücretsiz kılavuz · futurewithserdar.com · @future_with_serdar

Videodaki kartlar ve grafikler temsili, bu video için çizildi. Bilgiler 14 Kasım 2026 itibarıyla. Hukuki tavsiye değildir.

İlham: Nick Saraev, "I Tested The Viral Github Repo That Reverse Engineers Anything". Türkiye notları ve düzeltmeler bana ait.